

Spis treści

Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XXI
Bibliografia	XXV
Rozdział I. Pojęcie i źródła prawa energetycznego Unii Europejskiej	1
1. Zakres przedmiotowy pojęcia prawo energetyczne Unii Europejskiej	1
1.1. Pojęcie prawa energetycznego Unii Europejskiej	1
1.2. Prawo energetyczne Unii Europejskiej a krajowe prawo energetyczne	3
1.3. Zasady podziału kompetencji w prawie energetycznym Unii Europejskiej	10
2. Źródła prawa energetycznego Unii Europejskiej	14
2.1. Rozwój polityki energetycznej Unii Europejskiej w ujęciu historycznym	14
2.1.1. Okres 1951–1973	17
2.1.2. Okres 1973–1988	18
2.1.3. Okres 1988–2003	21
2.1.4. Okres od 2003 r.	25
2.2. Prawo pierwotne	29
2.2.1. Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali	29
2.2.2. Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej	31
2.2.3. Od Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	34
2.2.3.1. „Przełom Maastricht”	35
2.2.3.2. Zmiany wynikające z Traktatu z Lizbony ..	40
2.2.4. Charakter prawny relacji pomiędzy traktatami założycielskimi	50

2.3. Prawo pochodne	51
2.3.1. Rozporządzenia	53
2.3.2. Dyrektywy	57
2.3.3. Decyzje	59
2.3.4. Umowy międzynarodowe	60
2.3.5. Tak zwane „prawo miękkie” (<i>soft law</i>)	64
3. Wnioski	66
Rozdział II. Pojęcie interesu publicznego w prawie Unii Europejskiej	69
1. Uwagi wprowadzające	69
2. Interes publiczny w prawie krajowym	71
2.1. Definicja interesu publicznego	71
2.2. Interes publiczny a interes państwa w prawie krajowym	78
3. Interes publiczny w prawie Unii Europejskiej	80
3.1. Pojęcie interesu publicznego w prawie pierwotnym Unii Europejskiej	82
3.1.1. Bezpośrednie odesłanie do kategorii interesu publicznego	82
3.1.2. Pośrednie odesłanie do kategorii interesu publicznego	89
3.1.2.1. Interes publiczny w świetle swobód rynku wewnętrznego	89
3.1.2.2. Interes publiczny w świetle reguł konkurencji	98
3.1.2.3. Interes publiczny w świetle przepisów dotyczących zbliżania ustawodawstw ...	117
3.1.2.4. Interes publiczny w świetle pozostałych przepisów Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	120
3.2. Pojęcie interesu publicznego w prawie pochodnym (ze szczególnym uwzględnieniem prawa energetycznego)	122
3.3. Organ uprawniony do zdefiniowania interesu publicznego w prawie unijnym	126
3.4. Test interesu publicznego	131
3.4.1. Elementy testu interesu publicznego	131
3.4.1.1. Pozaekonomiczny charakter interesu publicznego	131

3.4.1.2. Rzeczywisty cel wprowadzanych ograniczeń ze względu na interes publiczny	136
3.4.1.3. Nieadministracyjny charakter interesu publicznego	138
3.4.2. Znaczenie testu interesu publicznego	139
3.5. Interes publiczny a interes unijny	141
3.5.1. Pojęcie interesu unijnego	141
3.5.2. Interes unijny jako przeciwwaga dla interesu publicznego państw członkowskich	146
3.6. Interes publiczny a interes innego państwa członkowskiego	148
3.7. Interes publiczny a interes państwa w prawie Unii Europejskiej	153
4. Wnioski	156
Rozdział III. Ograniczenia swobód i zasad rynku wewnętrznego ze względu na interes publiczny w prawie energetycznym Unii Europejskiej	
1. Uwagi wprowadzające	161
2. Sektor energetyczny z perspektywy swobód rynku wewnętrznego	164
2.1. Energia jako towar	164
2.2. Swobodny przepływ pracowników w sektorze energetycznym	168
2.3. Działalność gospodarcza w sektorze energetycznym w świetle swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług	169
2.4. Swoboda przepływu kapitału i „złota akcja” w sektorze energetycznym	175
3. Zasady rynku wewnętrznego energii jako element interesu unijnego	177
3.1. Zasada dostępu osób trzecich	177
3.2. Rozdział przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo (<i>unbundling</i>)	179
3.3. Niezależność organów regulacyjnych	183
4. Swobody rynku wewnętrznego a interes publiczny w prawie energetycznym Unii Europejskiej	185
4.1. Bezpieczeństwo energetyczne jako element interesu publicznego (bezpieczeństwa publicznego)	185
4.1.1. Próba definicji pojęcia bezpieczeństwa energetycznego	187

4.1.2. Instrumenty prawne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego	192
4.1.3. Swobody rynku wewnętrznego a zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	195
4.1.3.1. Ograniczenia swobody przepływu towarów ze względu na bezpieczeństwo energetyczne	195
4.1.3.2. Ograniczenia swobody przedsiębiorczości oraz swobody przepływu kapitału ze względu na bezpieczeństwo energetyczne („złota akcja”) w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	205
4.1.3.3. Rola „złotej akcji” w zapewnianiu bezpieczeństwa energetycznego	232
4.2. Bezpieczeństwo publiczne jako podstawa przyznania wyłącznego prawa importu energii	237
4.3. Minimalne ceny energii jako element interesu publicznego (porządku publicznego)	238
5. Interes publiczny w świetle zasad rynku wewnętrznego energii	243
5.1. Klauzula państwa trzeciego i ponadnarodowy interes publiczny w prawie energetycznym Unii Europejskiej	243
5.2. Niezależność organów regulacyjnych jako gwarancja zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego	246
6. Wnioski	248
Rozdział IV. Ograniczenia reguł konkurencji ze względu na interes publiczny w prawie energetycznym Unii Europejskiej	253
1. Uwagi wprowadzające	253
2. Sektor energetyczny w świetle reguł konkurencji	257
2.1. Zakaz antykonkurencyjnych praktyk przedsiębiorstw w prawie energetycznym Unii Europejskiej	257
2.1.1. Zakaz porozumień ograniczających konkurencję w prawie energetycznym Unii Europejskiej	259
2.1.2. Nadużywanie pozycji dominującej w prawie energetycznym Unii Europejskiej	260
2.2. Przeciwdziałanie nadmiernej koncentracji przedsiębiorstw energetycznych	262

2.3. Zastosowanie art. 106 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do sektora energetycznego	263
2.3.1. Prawa specjalne lub wyłączne oraz działalność państwowych monopolów w sektorze energetycznym	264
2.3.2. Świadczenie przez przedsiębiorstwa energetyczne usług w ogólnym interesie gospodarczym w świetle obowiązków użyteczności publicznej	267
2.4. Pomoc państwa dla przedsiębiorstw energetycznych ...	270
3. Reguły konkurencji a interes publiczny w prawie energetycznym Unii Europejskiej	274
3.1. Zakaz antykonkurencyjnych praktyk przedsiębiorstw energetycznych	274
3.1.1. Wyłączenia spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję	275
3.1.2. Nadużywanie pozycji dominującej przez przedsiębiorstwo energetyczne świadczące usługi w ogólnym interesie gospodarczym	287
3.2. Kontrola połączeń i przejęć a bezpieczeństwo energetyczne w prawie energetycznym Unii Europejskiej	289
3.3. Reguły konkurencji a świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym	296
3.4. Pomoc państwa dla przedsiębiorstw energetycznych w interesie publicznym	309
3.4.1. Tak zwana pomoc dopuszczalna w sektorze energetycznym	309
3.4.2. Pomoc państwa a świadczenie przez przedsiębiorstwa energetyczne usług w ogólnym interesie gospodarczym	311
3.5. Usprawiedliwienie przyznania praw wyłącznych oraz działalności państwowych monopolów w sektorze energetycznym na podstawie art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	314
4. Wnioski	315
Zakończenie	319
Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz opinii rzeczników generalnych	325
Indeks rzeczowy	331